

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 📠: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: 389/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

174/2011. (VI. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. rendű panaszos**¹ 2010. július 30-án, valamint **II. rendű panaszos**² 2010. augusztus 3-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. június 22-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag és dr. Féja András testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

Az I. rendű panaszos édesapja 2010. július 29-én, telefonon kereste meg a Testületet, majd a titkárságvezető tanácsára fia képviselőként 2010. július 30-án nyújtott be panaszt. A panaszosok 2010. augusztus 3-án, elektronikus úton önállóan is panaszt terjesztettek elő, amelyet 2010. augusztus 4-én aláírásukkal megerősítve postai úton is megküldtek, majd 2010. szeptember 6-án kiegészítettek.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszosok a velük szemben 2010. július 22-én fogatosított előállítást sérelmezték, és előadták, hogy személyesen 2010. július 24. és 31. közötti külföldi tartózkodásuk miatt nem tudták benyújtani panaszukat a nyolc napos határidőn belül.

1) Az I. rendű panaszos beadványában előadja, hogy 2009. május 16-án házasságot kötött S. I.-vel, kapcsolatunk azonban megromlott, és az I. rendű panaszos 2010. április 18-án elköltözött közös lakásukból. Mivel a volt feleség ígéretet tett arra, hogy néhány személyes tárgyat visszaad neki, a panaszos többször kereste őt telefonon, sikertelenül.

Az I. rendű panaszos 2010. április 25-én reggel 7 óra körüli időben megjelent volt felesége lakása előtt, és kérte személyes tárgyait, ezeket azonban ő a valóperi és vagyonmegosztási tárgyalásra hivatkozva nem kívánta visszaadni. Emiatt vita alakult ki közöttük, majd, mivel az I. rendű panaszos kilátástalannak látta a helyzetet, azt gondolta, hogy volt felesége lakáskulcsáért cserébe visszakaphatja az említett tárgyakat, benyúlt S. I. gépjárművének lehúzott ablakán, és elvette azt. Ezt követően távozott azzal, hogy visszaadja a kulcsot a megígért tárgyakért cserébe. Rövid időn belül az I. rendű panaszos édesapja átadta a lakáskulcsot S. I. édesanyjának, aki közölte vele, hogy rendőroket hívott, és a történetek miatt lánya feljelentést fog tenni.

Az események 2010. július 22-én folytatódtak, amikor a történetek után több héttel a II. rendű panaszos lakásán reggel 6 óra körüli időben megjelentek a Miskolci Rendőrkapitányság Életvédelmi Alosztály nyomozói előállítás céljából. Mivel a panaszosok nem ott, hanem az I. rendű panaszos lakóhelyén tartózkodtak, onnan állították elő őket. A nyomozók fellépése mind a panaszosokkal, mind a II. rendű panaszos édesanyjával szemben durva és modortalan volt.

Az I. rendű panaszos előadta továbbá, hogy tisztában van az általa elkövetett cselekmény jogi megítélésével és büntetőjogi következményével. Kérdése mégis az, hogy indokolt volt-e a személyes szabadságot korlátozó intézkedés a cselekmény elkövetése után ilyen hosszú idővel. Idézés alapján bármikor a hatóság rendelkezésére állt volna, de így még azt sem engedték, hogy a munkahelyét megfelelően értesítse távolléte okáról. Választ vár továbbá arra is, hogy indokolt volt-e a kihallgatását megelőző négy órán át tartó megaláztatása a fogdában.

2) A II. rendű panaszos beadványa az alábbi többletinformációt tartalmazza. Amikor a II. rendű panaszos az I. rendű panaszossal megismerkedett, a férfi válófélben volt feleségétől. A II. rendű panaszos ez idő alatt telefon előfizetést vett I. rendű panaszosnak, aki a házassági vagyonmegosztási tárgyalás végéig, illetve az ezt követő néhány napban többször hívta volt feleségét erről a telefonról, aki ezért zaklatás miatt feljelentést tett.

2010. július 22-én reggel 6 óra és 6 óra 30 perc között a II. rendű panaszos telefonhívást kapott édesanyja telefonjáról. A telefonban a Miskolci

Rendőrkapitányság egyik nyomozója érdeklődött holléte felől, mert előállítás céljából keresték, ő azonban nem tartózkodott lakóhelyén.

Előadása szerint a rendőrök – akik őket először a II. rendű panaszos lakóhelyén keresték – becsöngettek a szomszédokhoz is, felveszve az egész lépcsőházat, a szomszéd elmondása szerint nevetgélve érdeklődtek hollétéről, és csak kérésre mutatták meg igazolványukat. Miután a szomszéd útba igazította őket, becsöngettek a II. rendű panaszoshoz, és gumibottal addig verték az ajtót, amíg a II. rendű panaszos ott tartózkodó édesanyja ki nem nyitotta. Az édesanya megkérdezte a nyomozókat, hogy mi történt lányával, mire a rendőrök modortalanul csak annyit válaszoltak, hogy a II. rendű panaszos „felnőtt ember, és a tetteiért neki kell vállalnia a felelősséget”. A nyomozók kérték édesanyjától a II. rendű panaszos elérhetőségét, aki bement a konyhába a telefonjáért, hogy előkeresse lánya számát. A nyomozók követték őt a lakásba. Mivel a II. rendű panaszos édesanyja idegességében nem tudta kezelni a telefonkészüléket, a nyomozók az ő készülékéről hívták fel a II. rendű panaszost. Ezt követően állították elő őket az I. rendű panaszos lakásáról és hallgatták ki a II. rendű panaszost tanúként. Kérdése az, hogy jogos volt-e az előállítása minden előzetes idézés nélkül, valamint szabályos volt-e a nyomozók eljárása.

3) Az I. rendű panaszos azzal egészíti ki panaszát, hogy a II. rendű panaszostól az ő telefonjára 6 óra 30 perc körül érkezett hívás után értesült arról, hogy rövidesen nyomozók érkeznek szülei lakására. A négy nyomozó kb. 20 perc elteltével érkezett meg két személyautóval, a lakás kapujában találkoztak velük. Egyikük felmutatta jelvényét, és közölte, hogy zaklatási ügy miatt előállítják a panaszosokat. Ezt követően utasították őket, hogy készüljenek el. Két perccel később a garázsba benyitva sürgették őket, közben a garázsajtót gumibottal ütötték. Az utcára kiérve két külön személyautóba ültették a panaszosokat, és külön-külön beszállították őket a Miskolci Rendőrkapitányságra.

A kapitányságon 7 óra után pár perccel a fogdára kísérték az I. rendű panaszost, ahol meztelenre vetkőztették, kipakoltak a zsebeiből és pénztárcájából. Ezt követően egy zárkába kísérték, ahol kezdetben egyedül volt, később egy lopással vádolt személyt helyeztek el mellette. A fogdában nagyon megalázónak érezte, hogy „sötét bűnözők között elhelyezve tartották a kihallgatása megkezdéséig”. Tovább fokozta ezt az érzést a fogda illemhelyének állapota, amely minősíthetetlen bűzt árasztott, és szennyben úszott.

A fogdáról 10 óra 40 perckor kísérték fel egy szobába, ahol megkezdtek a kihallgatását. A fogdában átélt negatív élmények után a kihallgató hölgy modora és viselkedése nagyon lekezelő, megfélemlítő és megalázó volt az I. rendű panaszos számára, továbbá a kihallgatást végző rendőr kétségbe vonta a panaszos szavainak hitelességét.

A kihallgatás 12 óra 30 percig tartott, ez idő alatt sem ételt, sem italt nem kapott, pedig aznap még nem étkezett.

Az előállítás és a kihallgatás 7 órától 12 óra 30 percig tartott. A fogdán kérésére igazolást állítottak ki a részére. A kihallgatás végén a nyomozó hölgy megemlítette, hogy tehet panaszt, de hozzátette, hogy fölösleges, mert úgyis a panaszos a bűnös, így ezt nem fogják kivizsgálni.

Az I. rendű panaszos előadja továbbá, hogy számára mélyen sértő, és megalázó volt az előállítás módja, amikor a szomszédok szeme láttára, gumibotot pörgetve kísérték a szolgálati gépjárműhöz és állították elő. Megjegyezte, hogy az előállítás okát képező bűncselekményt nem követte el.

Az I. rendű panaszos elmondja, hogy személyesen két alkalommal kereste fel volt feleségét a válás kimondása előtt a lakáson maradt azon személyes tárgyai visszaszerzése érdekében, amelyekre nézve korábban többször ígéretet kapott. Mivel a tárgyakat nem sikerült visszaszereznie, telefonon többször próbált kapcsolatot teremteni ez ügyben. Ennek tisztázása érdekében bármikor hajlandó lett volna önszántából a kapitányságon idézésre megjelenni és vallomást tenni.

Nem érti, hogy miért nem értesíthette az előállítás kezdetén a munkahelyi vezetőjét a távolléte okáról és várható idejéről, mivel ezáltal az állása is veszélybe került.

Előadta, hogy utólag már bánja, hogy zaklatásnak tartott cselekményeket követett el, nem volt célja a volt feleségét zaklatni és háborgatni. Álláspontja szerint volt feleségét a vele szembeni bosszúállás és megalázás vezérli, és ehhez kihasználja a szülei rendőri kapcsolatait, összeköttetéseit, valamint a munkahelyéből adódó ismeretségeit is a M. Városi Bíróságon.

4) A II. rendű panaszos kiegészítő levele az alábbi kiegészítéseket tartalmazza. Miután előállították a rendőrkapitányságra, felkísérték egy váróhelyiségbe, ahol leültették, és közölték vele, hogy egy kolléganő ki fogja hallgatni. 8 óra körül megérkezett egy nyomozó, aki 8 óra 15 perc körül megkezdte a kihallgatását, ami 9 óra 30 percig tartott. A kihallgatást követően 12 óra 30 percig, az I. rendű panaszos kihallgatásának befejeződéséig a váróhelyiségben tartózkodott.

Előadta, hogy számára az egész kihallgatás megalázó volt, különösen a kérdések hangsúlya, illetve az, hogy őszinte válaszainak hitelességét megkérdőjelezték. A II. rendű panaszos sem az előállítás idejéről kiállított igazolást, sem a jegyzőkönyv másolatát nem kapta meg. Az intézkedés során panaszjogáról nem tájékoztatták.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Miskolci Rendőrkapitányság vezetőjének 2010. augusztus 31-én kelt tájékoztatása szerint az I. rendű panaszos volt felesége (S. I.) 2010. május 25-én feljelentést tett a rendőrségnél ismeretlen tettes ellen, mivel valaki 2010. április elejétől mobiltelefonján rendszeres jelleggel, mindennapi élettevékenységébe önkényesen beavatkozva, az éjszakai órákban is zavarja, háborgatja hívásaival. S. I. a feljelentése alkalmával magánindítványt terjesztett elő az ismeretlen személlyel szemben zaklatás vétségének elkövetése miatt. S. I. megjegyezte, hogy válófélben van az I. rendű panaszostól, aki 2010. április 12-én elköltözött tőle.

A feljelentés alapján a Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Életvédelmi és Államigazgatási Alosztályán 2010. május 26-án a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 176/A. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő zaklatás vétség gyanúja vonatkozásában ismeretlen tettes ellen eljárás indult.

A rendőrség 2010. június 8-án megkereste a M. Nyrt-t az I. rendű panaszos volt feleségének mobil telefonszámához tartozó híváslista beszerzése végett. A kért lista 2010. július 8-án érkezett meg a rendőrséghez. A forgalmi kimutatás szerint a panaszos volt felesége által megjelölt időpontokban a mobiltelefonjára beérkező hívásokat egy olyan készülékről kezdeményezték, amelynek előfizetője a II. rendű panaszos munkáltatója, számlafizetője pedig a II. rendű panaszos. A híváslista adatai alapján azt is megállapították, hogy az I. rendű panaszos saját nevére kötött előfizetéses készülékről is számos alkalommal – összesen 52 esetben – kezdeményezett hívásokat volt felesége telefonjára. Összességében a sértett telefonkészülékére 2010. április 22. és 2010. június 2. közötti időszakban összesen 378 alkalommal kezdeményeztek a fenti két telefonszámról hívásokat.

Az I. rendű panaszos volt felesége 2010. június 29-én 6 óra 53 perckor telefonon bejelentést tett a kapitányság ügyeletére és volt férjével szemben intézkedést kért lakásához, mivel a férfi elvette lakása kulcsait. Az ügyelet rendőr-járőrt küldött ki a helyszínre, ahol S. I. elmondta, hogy a reggel folyamán autójába ült, hogy munkába induljon, amikor volt férje megjelent a gépjárművénél, majd az ablakon keresztül benyúlva elvette lakáskulcsát, és eközben közölte, hogy elveszi ami az övé. Az I. rendű panaszos a rendőri intézkedés során már nem volt jelen.

S. I. későbbi elmondása szerint 2010. június 29-én 6 óra 45 perc körül a lakásáról éppen munkahelyére indult személygépkocsijával, amikor a lépcsőházból kilépve megszólította őt a volt férje és az után érdeklődött, hogy bizonyos dolgait mikor adja vissza neki, majd a ház előtt parkoló személygépkocsijáig kísérte. Miután S. I. beült a gépjárműbe, az I. rendű panaszos a vezetőülés melletti nyitott ajtón behajolt a gépkocsiba, miközben közölte, hogy „elveszem, ami kell” és a volt feleségének a jobb oldali első ülésre letett kulcsosomóját magához vette. Ebben S. I. megpróbálta őt megakadályozni, azonban ezt az I. rendű panaszos megghiúsította azzal, hogy erősen leszorította S. I. kezét, majd a kulcsosomó elvételét követően a helyszínről távozott.

S. I. édesapjának tanúkihallgatására 2010. július 5-én került sor, aki a lánya által elmondottakat vallomásában megerősítette, továbbá elmondta, hogy a lakáskulcs elvételét követően felhívta az I. rendű panaszos édesapját, aki elkérte fiától a kulcscsomót, amit visszaszolgáltató részükre.

S. I. a 2010. július 13-án fogatosított folytatólagos tanúkenti kihallgatása alkalmával előadta, hogy az I. rendű panaszos 2010. április hónap végén egy hétköznapi éjszaka 23 és 24 óra közötti időpontban személyesen megjelent a lakása ajtaja előtt, és a vagyonmegosztásukkal kapcsolatban kívánt beszélgetni, majd rövid vita után belépett a nyitott ajtón a lakásba, és ököllel megütötte a biztonsági ajtót. Emiatt S. I. lakása elhagyására szólította fel volt férjét, aki csak többszöri felszólításra volt hajlandó távozni, majd egy alkalommal ismételt megütötte ököllel a nyílászárót. S. I. az I. rendű panaszossal szemben magánlaksértés elkövetése miatt magánindítványt terjesztett elő.

A rendőrség 2010. július 14-én adatgyűjtést kezdett, majd a híváslista kiértékelését követően két nappal, 2010. július 22-én 6 óra 50 perckor az I. rendű panaszos lakóhelyéről állították elő a panaszosokat a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján, bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt.

Abban, hogy a rendőrség a panaszos előállítás mellett döntött, közrejátszott a zaklatás vétségének gyanúja, a megvalósulni látszó egyéb bűncselekmények (garázdaság vétsége, magánlaksértés vétsége), az, hogy az I. rendű panaszos pár hónap alatt közel négyszáz alkalommal hívta volt feleségét akarata ellenére, életvitelére önkényesen beavatkozva, továbbá az, hogy személyesen is atrocitásoknak tette ki. Mindazonáltal nyomozástaktikailag is az előállítás tűnt célszerűnek, mivel így a két személy egymással történő esetleges összebeszélése az eljárásban történő védekezésüket illetően is elkerülhetőnek mutatkozott.

Az előállítást fogatosító nyomozók először a II. rendű panaszos lakásán jelentek meg, ahol csupán édesanyja tartózkodott, majd az itt nyert információ birtokában jutottak el az I. rendű panaszos lakására, ahol az Életvédelmi és Államigazgatási Alosztály az előállításokat fogatosította.

Az intézkedés kezdetén az előállítást végző rendőrök szolgálati igazolványukat és jelvényüket felmutatták, nevüket, szolgálati helyüket közölték, továbbá tájékoztatták a panaszosokat, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatóak, ezért előállítják őket a Miskolci Rendőrkapitányságra. Az intézkedéssel szemben panaszjogukra is felhívták az érintettek figyelmét. Az előállítás során testi kényszert, valamint kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Mivel az előállítottak közölték, hogy az I. rendű panaszos hívta volt feleségét a II. rendű panaszos telefonjáról, az ügy előadójával távbeszélőn történt megbeszélés alapján az I. rendű panaszost a rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezték el 7

óra 17 perckor, míg a II. rendű panaszost az ügy előadójának hivatali helyisége előtti váró-, aula részbe kísérték, mivel az ő esetében csupán tanúkihallgatási jegyzőkönyv felvétele látszott szükségesnek.

Az előadó a II. rendű panaszos jegyzőkönyvi tanúkihallgatását 2010. július 22-én 7 óra 45 perckor kezdte el. Mivel a kihallgatás közben áramszünet következett be, a jegyzőkönyv vallomást tartalmazó részét újra rögzíteni kellett a számítógépen. A jegyzőkönyvben tévesen szerepel lezárási időpontként a 2010. július 22. nap 7 óra 47 perc.

A tanúkihallgatást követően az előadó az I. rendű panaszos gyanúsított kihallgatását foganatosította, aminek kezdő időpontja a jegyzőkönyv szerint 2010. július 22. 10 óra 47 perc, lezárási időpontja pedig 12 óra 30 perc volt. Ezt követően nyilvántartásba vették a gyanúsítottat, majd 13 óra körül az I. rendű panaszos távozott a rendőrkapitányságról. Ezt alátámasztja a bűnügyi nyilvántartó könyv is, ugyanis az I. rendű panaszost követően egy másik bűnügyben nyilvántartásba vett gyanúsított szabadon bocsátására 2010. július 22-én 13 óra 10 perckor került sor, valamint a nyilvántartás vételek ideje személyenként átlagosan 20 perc.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a II. rendű panaszost 2010. július 22-én 7 óra 45 perckor bocsátották szabadon, ekkor vette kezdetét vallomásának jegyzőkönyvi rögzítése, aminek lezárási időpontja az említett technikai problémából kifolyólag a jegyzőkönyv szerint tévesen 2010. július 22. 7 óra 47 perc. A jegyzőkönyv lezárási időpontjára vonatkozóan valós időpont pontos meghatározása már nem lehetséges, azonban a tanúvallomás felvételét követően a II. rendű panaszossal szemben további intézkedés, illetve eljárási cselekmény foganatosítására nem került sor. Mivel az I. rendű panaszos vallomásának felvételét az előadó 2010. július 22-én 10 óra 47 perckor kezdte meg, a II. rendű panaszos ezen időpontot megelőzően távozhatt volna, azonban ő inkább a III. emeleti váró helyiségben maradt.

A rendőrkapitányság Fogda és Kísérőőri Alosztályán kiállított előállításról szóló igazolás alapján az I. rendű panaszossal szemben a személyi szabadságot korlátozó intézkedés 2010. július 22-én 7 óra 17 perctől 2010. július 22-én 10 óra 40 percig tartott. A szabadítást az ügy előadója végezte.

Az I. rendű panaszos előállításáról szóló jelentésen az előadó által a szabadon bocsátás időpontjaként 2010. július 22 nap 10 óra 40 perc szerepel, gyanúsított kihallgatása fenti napon 10 óra 47 perckor vette kezdetét.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdés első mondata szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. A kapitányságvezető előadása szerint az előállítások időtartama egyik előállított esetében sem haladta meg a 8 órát, valamint kizárólag az eljárási cselekmények, illetve intézkedések megtételéhez szükséges ideig tartottak.

Mindkét személy együttműködő volt kihallgatása alkalmával, a kihallgatás megkezdése előtt egyik személy sem kifogásolta az alkalmazott rendőri intézkedés minőségét. Vízet, mosdóhasználatot egyikük sem kért a kihallgatás során, az I. rendű panaszos nem tett említést a fogdán való esetleges negatív tapasztalatairól, azonban méltatlannak érezte az ottani elhelyezését.

Az intézkedő rendőrök és az előállított személyek a rendelkezésre álló adatok alapján normális hangnemet alkalmaztak.

A kapitányságvezető álláspontja szerint az eljárás során az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás nélküli intézkedés követelménye biztosítva volt. Hatósága pártatlanul, teljes mértékben elfogultságtól mentesen, objektíven jár el a nyomozás során.

2) Az előállítást foganatosító rendőrök 2010. augusztus 31-én kelt jelentése szerint megalapozott gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy az eljárás tárgyát képező bűncselekményt a panaszosok követték el, ezért előállításuk vált szükségessé, amit 2010. július 22-én a korareggeli órákban hajtottak végre az Rtv. vonatkozó előírásai alapján. Az ügy előadója tájékoztatta a rendőröket arról, hogy az I. rendű panaszos nem tartózkodik a lakóhelyén, továbbá arról, hogy feltehetőleg élettársi kapcsolatban él a II. rendű panaszossal, és valószínűleg az ő lakásban tartózkodnak. Ezért célszerűnek látszott, hogy a nevezett személyek felkutatását és előállítását a II. rendű panaszos lakcímén kezdjék meg.

Az előállítást végző rendőrök ezért először a II. rendű panaszos lakóhelyén jelentek meg. A lépcsőházba bejutva a panelházak jellegzetes kialakítása miatt a földszinten az 1-es lakáshoz mentek. Itt kopogtatásukra egy idős hölgy nyitott ajtót, akinek rendőri igazolványuk és jelvényük felmutatásával, nevük és szolgálati helyük szóbeli közlésével igazolták magukat, majd az idős hölgy elmondta, hogy ez nem az 1-es lakás. Az intézkedő rendőrök kérdésére a hölgy elmondta, hogy a II. rendű panaszos a lépcsőház gondnoki lakásában lakik, amelyhez a bejárat mellett található lépcsőn lehet felmenni.

Itt többszöri csengetésre és kopogtatásra – amely kb. 5 percet vett igénybe – nyitott csak ajtót a II. rendű panaszos édesanyja. Az intézkedő rendőrök az ajtónyitást követően a szolgálati igazolványukkal, nevük és szolgálati helyük szóbeli közlésével igazolták magukat. A II. rendű panaszos édesanyja elmondta, hogy lánya jelenleg nem tartózkodik otthon, és megkérdezte, hogy miért keresik őt. Az eljáró rendőrök közölték, hogy lányát egy bűncselekménnyel kapcsolatban kell kihallgatni.

A II. rendű panaszos édesanyja elmondta, hogy lánya az I. rendű panaszosnál van, akinek tartózkodási helyét nem tudta megmondani. Ezt követően megkérdezték tőle, hogy a lányának van-e telefonja, és kérték, hogy ha igen, adja meg a telefonszámát, hogy fel tudják venni vele a kapcsolatot. A II. rendű panaszos édesanyja ezért bement a lakásba. Tekintettel arra, hogy az édesanya elmondásán kívül semmilyen adat nem

állt a rendőrök rendelkezésére arra vonatkozóan, hogy a lakásban valóban nem tartózkodik a keresett személy, valamint arra, hogy a hölgy esetleg az eljáró rendőrök tudta nélkül értesíti a lányát és így megghiúsítja az eljárást, az Rtv. 39. § (1) bekezdés b) alapján az intézkedő rendőrök követték a lakásba a hölgyet, aki a lakás konyhájában tartott telefonján felhívta a lányát. Az intézkedés során a panaszosok nem tartózkodtak a lakásban.

Az édesanyja által felhívott számon sikerült a II. rendű panaszossal felvenni a kapcsolatot, aki elmondta, hogy az I. rendű panaszos szüleinél tartózkodik. Közölte azt is, hogy nem sokáig lesz ott, mert elintéznivalója van. A rendőrök az előállítás sikeres végrehajtása érdekében elköszöntek, és elindultak a megadott laccímre, ahol 2010. július 22-én 6 óra 50 perckor jelentek meg.

A csengetésre kijöttek a lakásból a panaszosok. Részükre az intézkedő rendőrök felmutatták szolgálati igazolványukat, valamint jelvényüket, közölték nevüket, továbbá azt, hogy a Miskolci Rendőrkapitányságról érkeztek. Ezt követően közölték a panaszosokkal, hogy a Miskolci Rendőrkapitányságra fogják előállítani őket bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt. Ekkor a panaszosok időt kértek, hogy felöltözhessenek, majd az intézkedő rendőrök előállították őket a Miskolci Rendőrkapitányságra, ahol az I. rendű panaszost a fogdán, a II. rendű panaszost pedig a Miskolci Rendőrkapitányság épületének III. emeletén található váróhelyiségben helyezték el. Az előállítás során a II. rendű panaszos elmondta, hogy az I. rendű panaszos az ő telefonjáról hívta több alkalommal a volt feleségét, ezt az I. rendű panaszos is megerősítette. Erről az eljáró rendőr tájékoztatta az ügy előadóját, és a vele történő egyeztetés során döntött úgy, hogy a II. rendű panaszost ne a fogdában, hanem a váróban helyezték el. Ezt követően az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján foganatosított előállításról elkészítették a személyi szabadság korlátozásáról szóló jelentésüket.

A végrehajtott intézkedés során nem kopogtattak gumibottal a bejárati ajtón, annak ellenére sem, hogy a II. rendű panaszos édesanyja csak kb. 5 perc elteltével nyitott ajtót. A szükséges felvilágosítást minden érintett részére megadták, beleértve a panaszjogról való tájékoztatást és az előállítás okának közlését is. Az intézkedés során az intézkedésben résztvevők közül senki sem nevetgélt, illetve lépett fel gúnyosan.

3) Az ügy előadójának 2010. augusztus 31-én kelt jelentése nagymértékben megegyezik a kapitányságvezető tájékoztató levelében foglaltakkal, így annak teljes ismertetésétől a Testület eltekint.

A jelentés szerint S. I. 2010. május 25-én tett feljelentése alapján büntetőeljárás indult a Btk. 176/A. § (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő zaklatás vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen, mert 2010. április hónaptól kezdődően a feljelentés napjáig S. I. mobiltelefonjára nappal és az éjszakai órákban is rejtett telefonszámról hívások érkeztek. S. I. a feljelentése alkalmával magánindítványt terjesztett elő ismeretlen személlyel szemben zaklatás vétségének elkövetése miatt. A

feljelentő a hatóság tudomására hozta azt is, hogy férjével válófélben vannak, amely „nem egyszerű”, azonban volt férje a zaklató telefonhívásokról állítása szerint nem tud.

Az ügy előadója ezt követően részletesen beszámolt arról a két eseményről (2010. június 29-ei, valamint 2010. április végi esetek), amikor a panaszos személyesen kereste fel volt feleségét és tanúsított erőszakos magatartást.

Az ügy előadója elmondta, hogy a rendelkezésre álló adatokat értékelve – ideértve az I. rendű panaszos volt feleségének mobil telefonszámáról lekért híváslista adatait is – az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt jogkörében eljárva döntött a panaszosok előállításáról, amihez az Életvédelmi és Államigazgatási Alosztályon dolgozó kollégák segítségét kérte. A szükséges információkat a kollégák rendelkezésére bocsátva az előállítás fogantatására 2010. július 22-én a reggeli órákat tűzték ki.

A jelzett napon kb. 7 óra körüli időben mobiltelefonon értesítette az egyik intézkedő rendőr az ügy előadóját, hogy intézkedésük eredménnyel járt, mindkét személyt előállítják a Miskolci Rendőrkapitányságra. A kolléga tájékoztatta továbbá, hogy a II. rendű panaszos elmondta, hogy a kérdéses telefonszámnak ugyan ő az előfizetője, de azt az I. rendű panaszos használja. Ezen információ birtokában kérte a segítséget adó kollégát, hogy a II. rendű panaszost – mivel vélhetően tanúkénti kihallgatására fog sor kerülni – az épület III. emeleti váróhelyiségében helyezze el, az ügy előadója pedig azonnal megkezdi a kihallgatását.

A jegyzőkönyvi kihallgatást megelőzően az ügy előadója közölte a II. rendű panaszossal, hogy előállítására azért került sor, mert egy, a nevén lévő előfizetési telefonszámról S. I. mobiltelefonjára, a bekért híváslista adatai szerint 2010. május 2. és június 2. között összesen 325 alkalommal kezdeményeztek hívásokat. A II. rendű panaszos erre úgy nyilatkozott, valóban ő az előfizető, de azt kizárólagosan az I. rendű panaszos használja. Ezen információ alapján került sor a II. rendű panaszos tanúkénti kihallgatására 2010. július 22-én 7 óra 45 perctől.

A II. rendű panaszos tanúkénti kihallgatásának befejezése előtt a rendőrkapitányság épületében néhány másodperces áramkimaradás volt, aminek következtében a jegyzőkönyv nagy része elveszett. A jegyzőkönyv újbóli begépelését követően azonban a lezárás az időpontjaként tévesen 7 óra 47 perc szerepel. Az aláírást követően az ügy előadója a II. rendű panaszost ki kívánta kísérni az épületből, ő azonban nem távozott, hanem az időközben a III. emeleti váróban helyet foglaló hozzátartozóihoz ment, és tovább várakozott az I. rendű panaszosra.

Ezt követően néhány perc elteltével került sor az I. rendű panaszos szabadítására, és gyanúsítottkénti kihallgatására 2010. július 22-én 10 óra 47 perctől 12 óra 30 percig. Az I. rendű panaszos nem tett panaszt a gyanúsítás ténye miatt, a terhére rótt

cselekmény elkövetését elismerte, de az általa elkövetett cselekményt nem érezte bűncselekménynek.

Mindkét személy együttműködő volt kihallgatása során, a kihallgatás megkezdése előtt egyik személy sem kifogásolta a velük szemben alkalmazott rendőri intézkedést. Az I. rendű panaszos nem tett említést a fogdán való esetleges negatív tapasztalatairól, de méltatlannak érezte az ottani elhelyezését. A jegyzőkönyv hitelesítését, nyomtatását majd aláírását követően az I. rendű panaszosról fényképfelvételt készítettek, ezt követően elhagyta a rendőrkapitányság épületét.

4) S. I. 2010. május 25-én feljelentést tett a Miskolci Rendőrkapitányságon ismeretlen tettes ellen zaklatás miatt. Előadta, hogy 2010. április eleje óta egy ismeretlen telefonszámról folyamatosan zaklatják annak ellenére, hogy ő a hívásokat megszakította, illetve nem fogadta. A hívások 2010. április 27-étől sokszorozódtak meg, de már jellemzően az éjszakai órákban. Elmondta, hogy férjével válófélben vannak, őt azonban nem szeretné gyanúba keverni, mert egyszer kérdésére határozottan állította, hogy nem ő telefonál.

5) Az előállítás végrehajtásáról kiállított jelentések szerint a panaszosok előállítása 2010. április 1-jén hajnali 6 óra 50 perckor vette kezdetét, és velük szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján ruházat átvizsgálást, valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállítást foganasítottak, kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az I. rendű panaszos lakóhelyén a panaszosokat igazoltatták, figyelmeztetésüket követően ruházatukat átvizsgálták, majd további intézkedések megtétele végett sérülés és panaszmentesen előállították őket a Miskolci Rendőrkapitányságra, ahol az I. rendű panaszost az előállító helyiségben helyezték el. A panaszosok zaklatás vétségének elkövetésével voltak gyanúsíthatóak.

A panaszosoknak az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták. Az I. rendű panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

6) A rendőrség megküldött egy, a panaszos, valamint a befogadást végző őr által 2010. július 22-én aláírt nyilatkozatot, amely szerint az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztató tartalmát megismerte, egészségügyi problémái nincsenek, továbbá napszaknak megfelelően étkezést kér.

7) Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint az I. rendű panaszos előállításának kezdete 7 óra 17 perc volt, szabadon bocsátására pedig 10 óra 40 perckor került sor.

8) A kapitányságvezető 2011. március 22-én kelt tájékoztató levele szerint a panaszosokat az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján állították elő. Az előállításról történő felvilágosítást követően az intézkedő rendőrök a ruházat-átvizsgálást az Rtv. 31. § (1), valamint (2) bekezdés alapján végezték, ami a helyszínen az előállítottak által felvett ruházat felvétel előtti átvizsgálására korlátozódott, így az nem történt szeméremsértő módon.

A Miskolci Rendőrkapitányság fogdáján az előállított befogadásakor a ruházat-átvizsgálás a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII.13.) BM rendelet 16. § (1) bekezdés, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 51. § (3) bekezdés alapján kötelező, és végrehajtása a jogszabályoknak megfelelő módon történt. Az előállított ruházatának átvizsgálása céljából a szükséges mértékig a ruházatot le kell vetetni az előállítottal, amire a személyt fel kell szólítani. Meztelenre vetkőztetés akkor történhet, amikor testüregekre kiterjedő motozást kell végrehajtani, ebben az esetben azonban ilyen nem történt.

A kapitányságvezető előadta továbbá, hogy a befogadó egységekhez tartozó mellékhelyiségek közös használatúak, azokat a kérdéses napon is több személy használta, így rövid ideig előfordulhat, hogy az egyes személyek részére a megszokottnál koszosabbnak, vagy kellemetlen szagúbbnak tűnik, azonban ilyen jellegű panasz más előállítottaktól nem érkezett.

III.

A Testület mindenekelőtt a panaszok határidőben való előterjesztésének kérdését vizsgálta.

Az Rtv. 93. § (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni.

A panaszolt rendőri intézkedés 2010. július 22-én történt, a panaszosok pedig 2010. augusztus 3-án, az intézkedést követő 12. napon terjesztették elő panaszukat. Tekintettel arra, hogy a panaszosok elmulasztották a panasz előterjesztésére nyitva álló nyolc napos határidőt, a Testületnek vizsgálnia kellett, hogy önhibájukon kívül nyújtották-e be késedelmesen a panaszt.

A Testület a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szabályainak analóg alkalmazásával a panaszokat határidőben érkezettnek tekintette. A Ket. 66. § (4) bekezdése értelmében az igazolási kérelmet a mulasztásról való tudomásszerzést követő nyolc napon belül, de legkésőbb az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni.

A panaszosokkal szemben az intézkedést 2010. július 22-én foganatosították, majd 2010. július 24-én külföldre utaztak. A panaszos édesapja 2010. július 29-én vette fel a kapcsolatot a Testülettel, ahol tájékoztatást kapott a Testülethez fordulás nyolc napos határidejéről is. Amennyiben tehát a panaszosokat – állításuknak megfelelően – a rendőrség valóban nem világosította fel arról, hogy az intézkedéstől számított nyolc napon belül fordulhatnak a Testülethez, úgy a mulasztás tudomásra jutásától számított Ket. szerinti nyolcnapos határidő az igazolási kérelem előterjesztésére a panaszosok 2010. július 31-i hazaérkezésekor indult meg. Ebben az esetben a panaszosok 2010. augusztus 3-án megfelelő határidőben terjesztették elő az igazolási kérelmet és azzal egyidejűleg a panaszt is.

A Testület a panaszjog érvényesülését garanciális jellegűnek tekinti, ezért töretlen gyakorlata szerint határidőben érkezettként kezeli azokat a beadványokat, amelyeket azért terjesztettek elő késedelmesen, mert az eljáró rendőrök nem tájékoztatták az intézkedés alá vontakat panaszjukról.

Jelen esetben a panaszosok a Testület kérdésére előadták, hogy panaszjukról nem tájékoztatták őket előállításuk során. A rendőrség ezzel ellentétes információt közölt, azonban nem tudott a Testület rendelkezésre bocsátani olyan bizonyítékot, amely a panaszjogról történő tájékoztatás megtörténtét minden kétséget kizáróan alátámasztotta volna. Az I. rendű panaszos előállításáról szóló igazoláson (ellentétben a számos más kapitányságon rendszeresített ilyen célú dokumentummal) nem szerepelt a Testület neve és elérhetősége, a II. rendű panaszos előállításáról szóló igazolást pedig a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem küldte meg.

Konklúzív bizonyíték hiányában a Testület elfogadta a panaszosi állítást a kioktatás elmaradásáról, ezért pedig az igazolási kérelemnek helyt adott, a beadványt határidőben érkezettként befogadta, és érdemben vizsgálni kezdte.

IV.

A Testület először az I. rendű panaszossal szemben foganatosított intézkedések jogszerűségét vizsgálta, és a panaszbeadvány, valamint a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette az I. rendű panaszos előállítását, a vele szemben alkalmazott ruházátátvizsgálást, fogdai elhelyezésének körülményeit, a kihallgatása során alkalmazott hangnemet, valamint a részrehajlásmentes eljárás biztosítottságát az intézkedések során.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette az I. rendű panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény

(a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, 54. §-ában rögzített emberi méltósághoz, valamint 55. §-ának (1) bekezdése szerinti személyi szabadsághoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület az előállítás jogszerűségével kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.

a) Az I. rendű panaszos előadta, hogy 2010. július 22-én élettársa telefonjára 6 óra 30 perc körül érkezett hívás után értesült arról, hogy rövidesen nyomozók érkeznek szülei lakására. Először élettársa lakásán keresték őket, mivel azonban ők nem tartózkodtak ott, az I. rendű panaszos lakóhelyéről állították elő őket. A négy nyomozó kb. 20 perc elteltével érkezett meg két személyautóval, a lakás kapujában találkoztak velük. Egyikük felmutatta jelvényét, és közölte, hogy zaklatás miatt előállítják a panaszosokat. Ezt követően utasították őket, hogy készüljenek el, megvárják őket. Két perccel később a garázsba benyitva sürgették őket, eközben a garázsajtót gumibottal ütötték. Az utcára kiérve két külön személyautóba ültették a panaszosokat, és külön-külön beszállították őket a Miskolci Rendőrkapitányságra.

A Miskolci Rendőrkapitányság vezetője elmondta, hogy az I. rendű panaszos volt felesége 2010. május 25-én feljelentést tett a rendőrségnél ismeretlen tettes ellen, mivel valaki 2010. április elejétől mobiltelefonján rendszeres jelleggel zavarja, háborgatja hívásaival. S. I. a feljelentése alkalmával magánindítványt terjesztett elő az ismeretlen személlyel szemben zaklatás vétségének elkövetése miatt, a feljelentés alapján a Miskolci Rendőrkapitányságon zaklatás vétség gyanúja vonatkozásában ismeretlen tettes ellen eljárás indult. Az eljárás során a rendőrség 2010. június 8-án megkereste a M. Nyrt-t a volt feleség mobil telefonszámához tartozó híváslista beszerzése érdekében. A kért lista 2010. július 8-án érkezett meg a rendőrséghez. A forgalmi kimutatás szerint 2010. április 22. és 2010. június 2. közötti időszakban az S. I. által megjelölt időpontokban a mobiltelefonjára összesen 378 alkalommal kezdeményeztek hívást két, az I. rendű panaszoshoz köthető telefonszámról. A kapitányságvezető beszámolt továbbá két olyan esetről, amikor az I. rendű panaszos magatartása miatt volt felesége rendőri intézkedést kért.

A kapitányságvezető elmondta továbbá, hogy 2010. július 14-én a rendőrség adatgyűjtést kezdett, majd a híváslista kiértékelését követően két nappal a panaszosokat az Rtv. 33.§ (2) bekezdés b) pontja alapján, bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállították.

Az előállítást foganatosító nyomozók először a II. rendű panaszos lakásán jelentek meg, ahol csupán az édesanyja tartózkodott, majd az itt nyert információ birtokában jutottak el az I. rendű panaszos lakására, ahol az előállításokat foganatosították.

Az intézkedés kezdetén az előállítást végző rendőrök szolgálati igazolványukat és jelvényüket felmutatták, nevüket, szolgálati helyüket közölték, továbbá tájékoztatták a

panaszost és élettársát, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatóak, ezért előállítják őket a Miskolci Rendőrkapitányságra. Az intézkedéssel szemben panaszjogukra is felhívták a figyelmüket. Az előállítás során testi kényszer, valamint kényszerítő eszközt nem alkalmaztak. Mivel az előállítottak közölték, hogy az I. rendű panaszos az élettársa telefonjáról többször hívta volt feleségét, ezért az ügy előadójával távbeszélőn történt megbeszélés alapján őt a rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezték el 2010. július 22-én 7 óra 17 perckor, míg a II. rendű panaszost az ügy előadójának hivatali helyisége előtti váró-, aula részbe kísérték, mivel az ő esetében csupán tanúkénti kihallgatás látszott szükségesnek.

Az Rtv. 33. § (1), valamint (2) bekezdései taxatív felsorolják az előállítás kötelező, illetve a rendőr mérlegelése alapján fogantatosítható lehetőségeit. A hivatkozott 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Testület a bűncselekmény gyanúját kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését akkor, amikor annak jogalapjaként a rendőrség bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület a bűncselekmény elkövetésének kérdésében való állásfoglalás nélkül azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka fennállt-e.

Tekintettel az I. rendű panaszos volt feleségének híváslistáján található nagyszámú hívásra, továbbá arra, hogy az I. rendű panaszos maga is leírta panaszában, hogy többször hívta volt feleségét mobiltelefonján, két alkalommal személyesen is megjelent a lakásán, és azóta már megbánta, hogy zaklatásnak tartott cselekményeket követett el, **a Testület úgy foglalt állást, hogy a bűncselekmény elkövetésének az előállításhoz szükséges fokú gyanúja fennállt, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapot biztosított az előállításhoz.**

b) A hivatkozott jogszabályhely szerint azonban a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása a rendőr mérlegelésén múlik, ezért a Testületnek vizsgálnia kellett azt is, hogy az intézkedő rendőrök kellő körültekintéssel jártak-e el, amikor a panaszosok előállítása mellett döntöttek, és az adott körülmények figyelembe vételével az előállítás arányos volt-e.

Az Rtv. 15. §-a szerint ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. indokolása szerint az intézkedés által elérni kívánt cél általában több módon elérhető, ily módon az intézkedő rendőr mérlegelési lehetősége széleskörű. A szükségesség és arányosság elve szerint a rendőrnek a rendelkezésére álló lehetőségek közül azt kell kiválasztania, amely a legkisebb jogkorlátozással, a legkisebb sérüléssel vagy károkozással biztosítja az intézkedés eredményességét.

A kapitányságvezető álláspontja szerint abban, hogy a rendőrség a panaszos előállítása mellett döntött, közrejátszott a zaklatás vétségének gyanúja, a megvalósulni látszó egyéb bűncselekmények (garázdaság vétsége, magánlaksértés vétsége), az, hogy az I. rendű panaszos pár hónap alatt közel négyszáz alkalommal hívta volt feleségét akarata ellenére, életvitelébe önkényesen beavatkozva, továbbá az, hogy személyesen is atrocitásoknak tette ki. Mindazonáltal nyomozástaktikailag is az előállítás tűnt célszerűnek, mivel így a két személy egymással történő esetleges összebeszélése az eljárásban történő védekezésüket illetően is elkerülhetőnek mutatkozott.

A Testület a rendőrség által adott indokokat elfogadhatónak tartotta, ezért megállapította, hogy az előállítás – amellet, hogy megvolt a jogalapja – nyilvánvalóan aránytalannak sem tekinthető, így jogszerűnek minősül.

2) A Testület ezt követően az előállítás időtartamát vizsgálta.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint „A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

A Szolgálati Szabályzat 47. §-a szerint „Az előállítás az előállított személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetőleg előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az I. rendű panaszos előállításáról kiállított igazolás, valamint az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az előállítás 7 óra 17 perctől 10 óra 40 percig tartott. A kapitányságvezető tájékoztató levele szerint ekkor (10 óra 47 perckor) kezdődött meg az I. rendű panaszos gyanúsított kihallgatása, amely 12 óra 30 perckor ért véget. Ezt követően nyilvántartásba vették, majd 13 óra körül távozott a rendőrkapitányságról.

A gyanúsított kihallgatás megkezdéséig tehát több, mint három óra telt el az I. rendű panaszossal szemben fogatosított eljárási cselekmény elvégzése nélkül, tekintve azonban, hogy a rendőrség az I. rendű panaszos kihallgatása előtt tartotta szükségesnek kihallgatni a II. rendű panaszost, akinek a tanúvallomását a rendőrség szerint áramszünet miatt újból rögzíteni kellett, a Testület úgy ítélte meg, hogy a fogdán eltöltött időt nem tekinthető aránytalanul hosszúnak. A II. rendű panaszos kihallgatását követően rövid időn belül sor került az I. rendű panaszos kihallgatására,

így nem merült fel olyan indokolatlan késedelem, amely az I. rendű panaszos fogvatartásának idejét aránytalanná, s ezért jogszerűtlenné tenné. **Fentiek miatt a Testület álláspontja szerint jogszerűen és az arányosság követelményét figyelembe véve korlátozták a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.**

3) A panaszos sérelmezte, hogy előállítása során ételt, vizet nem kapott, pedig aznap még nem volt lehetősége enni.

Az ügy előadójának jelentése ezzel kapcsolatban mindössze annyit tartalmaz, hogy az I. rendű panaszos élelmezést nem kért. A rendőrség megküldött azonban egy, a panaszos és a befogadást végző őr által aláírt nyilatkozatot, amelyen a panaszos többek között arról nyilatkozik, hogy a napszaknak megfelelően étkeztetést kér.

Az előállítottak élelmezésével kapcsolatban egy 2006. május 26-án kelt, az országos rendőrfőkapitány helyettese által írt körlevél melléklete tartalmaz rendelkezést, amely szerint az élelmezés szempontjából (is) az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani, az élelem biztosításáért felelős személyt minden helyi vezetőnek ki kell jelölnie, célszerű az étel átadását-átvételét írásban dokumentálni, az előállítottakat a részükre kiadandó tájékoztatóban az étkezési lehetőségről értesíteni kell, és ezt aláírásukkal is el kell láttatni. A körlevél kimondja: „az előállított jogosult rá, hogy öt órát meghaladó fogvatartás esetén élelmet kérjen”.

Az élelmezési kötelezettség szempontjából jelentőséggel bír tehát, hogy az előállításnak mikor van vége. A fent jelzettek szerint az I. rendű panaszos előállításáról kiállított igazolás, valamint az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az előállítás 7 óra 17 perctől 10 óra 40 percig tartott, a rendőrség tehát az előállítás végének azt az időpontot tekintette, amikor a büntetőügy előadója átvette az I. rendű panaszost és kihallgatását megkezdte.

Dogmatikai szempontból ez a megközelítés nem kifogásolható, hiszen a kihallgatás kezdetétől fogva a kihallgatott személy (terhelt vagy tanú) azon kötelezettsége, hogy nem hagyhatja el a kihallgatás helyszínéül szolgáló kapitányságot, nem az Rtv-ből, hanem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényből (a továbbiakban: Be.) következik, a kötelezettség alapja tehát nem az előállításra vonatkozó rendelkezés, hanem más jogi norma lesz.

Bár a rendőrség gyakorlata sem egyértelmű ebben a kérdésben (a Testület több ügyében az előállítás keretében, illetve után foganatosított kihallgatás tartamát is beleszámították az előállítás hosszába), a Testület számára ez a jogértelmezés elfogadható.

Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy nem lehet alapjogsértő az a helyzet, amikor egy előállított, majd kihallgatott személy szabadságának korlátozása anélkül halad meg egy bizonyos időtartamot, hogy az érintett élelemhez jutna.

Jelen esetben a szigorúan vett előállítás tartama ugyan csak három és fél óra volt (azaz öt óránál kevesebb), ám azon időtartam, amikor az I. rendű panaszos nem hagyhatta el a kapitányságot – az előállítás, majd a kihallgatás, végül pedig a „rabosítás” miatt, 5 óra 13 percet tett ki. Tekintettel az előállítás kora reggeli kezdetére – amely miatt az eljáró rendőrök feltételezhették, hogy a panaszosoknak aznap még nem volt lehetőségük étkezni –, valamint a panaszos kifejezett kérésére, miszerint kér élelmet, a Testület megítélése szerint elvárható lett volna a rendőrségtől, hogy a panaszos élelmezéséről gondoskodják.

A Testület töretlen gyakorlata szerint ugyanis [lásd pl. a 479/2010. (XI. 17.) számú állásfoglalást] szükség esetén az öt óránál rövidebb előállítás esetén sem mellőzhető a szabadságától megfosztott személy élelmezése.

A hivatkozott körlevél a jogszabálynál alacsonyabb rendű norma, s mint ilyen, nem állhat ellentétben a magasabb szintű rendelkezésekkel, így az Rtv. 2. §-ának előírásával sem, amely kimondja, hogy „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. A két norma úgy értelmezhető egymással összhangban, ha az ötórás fogvatartásra vonatkozó rendelkezés a főszabály, amelytől az Rtv. rendelkezései alapján a fogvatartottra kedvező kivételként el lehet térni. Amennyiben tehát a fogvatartott vélhetően megalapozottan jelzi, hogy éhes, akkor a rendőrségnek az Rtv. 2. § (1) bekezdése és 16. § (4) bekezdése alapján – miszerint a rendőr nem alkalmazhat embertelen vagy megalázó bánásmódot – kötelessége, hogy a számára étkezést biztosítson még akkor is, ha az előállítás kezdetétől fogva kevesebb, mint öt óra telt el.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy sérült az I. rendű panaszos emberi méltósághoz való alapvető joga amiatt, hogy – a rendőrségen való tartózkodásának hosszú tartama ellenére – nem biztosítottak neki napszakkal megfelelő élelmezést.

4) A panaszos sérelmezte, hogy a kapitányságon végzett ruházatátvizsgálás során meztelenre vetkőztették, sérelmezte továbbá fogdai elhelyezésének megalázó körülményeit, valamint az illemhely rossz állapotát.

A kapitányságvezető ezzel kapcsolatban előadta, hogy az I. rendű panaszos befogadásakor a ruházat-átvizsgálás a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII.13.) BM rendelet 16. § (1) bekezdés, valamint a Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdés alapján kötelező, és végrehajtása a jogszabályoknak megfelelő módon történt. Az előállított ruházatának átvizsgálása céljából a szükséges mértékig a ruházatot le kell vetetni az előállítottal, amire a személyt fel kell szólítani. Meztelenre vetkőztetés akkor történhet, amikor testüregekre kiterjedő motozást kell végrehajtani, ebben az esetben azonban ilyen nem történt.

A kapitányságvezető előadta továbbá, hogy a befogadó egységekhez tartozó mellékhelyiségek közös használatúak, azokat a kérdéses napon is több személy

használta, így rövid ideig előfordulhatott, hogy az egyes személyek részére a megszokottnál koszosabbnak, vagy kellemetlen szagúbbnak tűnt, azonban ilyen jellegű panasz más előállítottaktól nem érkezett.

A Testület a panaszosi és a rendőri előadás közötti ellentmondást nem tudta minden kétséget kizáróan feloldani, ezért e tekintetben az emberi méltósághoz való jog sérelmét nem tudta megállapítani, felhívja ugyanakkor a rendőrség figyelmét, hogy a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII.13.) BM rendelet az előállítottak vonatkozásában nem alkalmazható, mivel annak 1. §-a az előállítottat nem sorolja a „fogvatartott” fogalma alá, a Szolgálati Szabályzat pedig nem tartalmazza azt a korábbi szabályt, amely alapján az előállítottakra a fogdaszabályzat rendelkezései alkalmazhatók.

5) Az I. rendű panaszos sérelmezi, hogy nem volt lehetősége arra, hogy munkáltatóját értesítse távolléte okáról, így állása is veszélybe került.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdésének első két mondata szerint „a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli”. Az idézett jogszabály e kötelezettség alól egy kivételt nevesít, mégpedig azt, amikor az értesítés az intézkedés célját veszélyezteti, a Testület álláspontja szerint azonban jelen esetben ez nem merült fel. Fentiekből következik, hogy a rendőrség e kötelezettsége olyan esetben is fennáll, amikor tudomása van arról, hogy a panaszos hozzátartozói az előállításról értesültek.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratokból nem derül ki, hogy az I. rendű panaszos számára lehetővé tették volna egy hozzátartozójának vagy más személynek az értesítését. Sőt a rendőrség annak ellenére nem cáfolta ezt a panaszosi állítást, hogy a Testület a panaszbeadvány teljes szövegét megküldte az intézkedést foganatosító rendőrkapitányság részére.

A rendelkezésre álló dokumentumok alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy az eljáró rendőrök nem biztosították az I. rendű panaszos Rtv. 18. §-ában biztosított azon jogát, hogy előállításáról egy általa választott személyt értesítsen, ezért a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

6) Az I. rendű panaszos sérelmezte, hogy a kihallgatást végző rendőr modora és viselkedése lekezelő, megfélemlítő és megalázó volt, kétségbe vonta szavai hitelességét.

Az Rtv. 2. § második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más

állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A kapitányságvezető a Testület erre irányuló kérdésére azt válaszolta, hogy az eljáró rendőrök, valamint az előállított személyek is normális hangnemet használtak.

A panaszosi és a rendőri állítás között húzódó ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló bizonyítási eszközökkel feloldani nem tudta, ezért arra az álláspontra jutott, hogy az I. rendű panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme e tekintetben nem megállapítható.

7) A panaszos álláspontja szerint volt felesége kihasználja szülei rendőri kapcsolatait, összeköttetéseit.

Az Rtv. 13. § (2) bekezdésében foglalt általános elvi jelentőségű szabály szerint a „rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

Az Rtv. fent idézett, a részrehajlás mentes ügyintézésre vonatkozó rendelkezése az Alkotmánynak egyrészt a tisztességes eljárást garantáló, másrészt a 70/A. §-ban biztosított jogegyenlőségre, a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályának érvényesítését szolgálja.

A kapitányságvezető álláspontja szerint az eljárás során az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás nélküli intézkedés követelményét biztosították, pártatlanul, és teljes mértékben elfogultságtól mentesen, objektíven jártak el a nyomozás során.

Mivel a panaszos előadása – a részrehajlás pusztán állításán túlmenően – nem tartalmazott olyan tényt, vagy körülményt, amely az elfogult intézkedés gyanúját alátámasztotta volna, a rendőrség által becsatolt bizonyítékok pedig az egyes rendőri intézkedések indokoltságát megfelelően alátámasztották, a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét a részrehajlás tekintetében nem állapította meg.

V.

A Testület ezt követően a II. rendű panaszossal szemben foganatosított intézkedések jogszerűségét vizsgálta, és a panaszbeadvány valamint a rendőrség által rendelkezésre

bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a II. rendű panaszos előállítását és a kihallgatása során alkalmazott hangnemet.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a II. rendű panaszosnak az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, 54. §-ában rögzített emberi méltósághoz, valamint 55. §-ának (1) bekezdése szerinti személyi szabadsághoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A kapitányságvezető tájékoztatóleveléből kiderül, hogy a II. rendű panaszos előállítása azért vált szükségessé, mert az I. rendű panaszos volt feleségének mobil telefonszámahoz tartozó híváslista szerint a zaklató hívások nagy részét egy olyan telefonszámról kezdeményezték, amelynek előfizetője a II. rendű panaszos.

Fentieket figyelembe véve a Testület az előállítás jogszerűségével kapcsolatban visszaotal jelen állásfoglalás IV. részének 1) pontjára, és megállapítja, hogy a II. rendű panaszos előállítása is jogszerű és arányos volt, mivel fennállt a bűncselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely az előállítást megalapozza, és azok a tényezők (pl. az összebeszélés lehetőségének kizárása), amelyek az I. rendű panaszos vonatkozásában megalapozták az intézkedés arányosságát. a II. rendű panaszos tekintetében is fennálltak.

2) A II. rendű panaszos előállításának időtartama tekintetében a Testület eltekint a IV. rész 2) pontjában már ismertetett jogszabályi rendelkezések újbóli hivatkozásától és az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrség a II. rendű panaszos előállításáról szóló igazolását a Testület kifejezett kérése ellenére nem küldte meg, ugyanakkor a panaszosi és a rendőri állítások egybehangzóak a tekintetben, hogy a II. rendű panaszos beszállítását követően nem a fogdán helyezték el, hanem a rendőrkapitányság harmadik emeletén lévő váróhelyiségbe kísérték, ahol tanúkihallgatásának megkezdéséig tartózkodott.

A IV. rész 3) pontjában foglaltak alapján a Testület elfogadja a rendőrségnek azt az álláspontját, hogy a panaszos tanúkihallgatása már nem tekinthető az előállítás részének, mivel annak során az érintette helyszínen tartózkodási kötelezettségének jogszabályi alapja már nem az Rtv., hanem a Be.. Ennek következtében a II. rendű panaszos vonatkozásában nyilvánvalóan aránytalan hosszúságú előállításról nem lehetett szó.

A Testület álláspontja szerint ezért a II. rendű panaszos előállításának időtartama arányos volt, tekintve, hogy a rendőrkapitányságra történő beszállítását követően nagyon rövid időn belül kihallgatták, így a személyes szabadsághoz való jogát jogszerű korlátozásnak vetették alá.

3) A panaszos megalázónak érezte a kihallgatást, különösen a kérdések hangsúlyát, valamint azt, hogy őszinte válaszainak hitelességét megkérdőjelezték.

A kapitányságvezető a Testület erre irányuló kérdésére azt válaszolta, hogy az eljáró rendőrök, valamint az előállított személyek is normál hangnemet használtak.

A Testület itt visszautal jelen állásfoglalás IV. részének 6) pontjára, és megállapítja, hogy a **panaszosi és a rendőri állítás között húzódó ellentmondást a rendelkezésére álló bizonyítási eszközökkel nem tudta feloldani, ezért arra az álláspontra jutott, hogy a II. rendű panaszos emberi méltósághoz való joga e tekintetben nem megállapítható.**

4) A II. rendű panaszos sérelmezte, hogy nem kapott igazolást az előállítás időtartamáról, valamint a tanúkihallgatásról felvett jegyzőkönyv másolatát sem adták át részére.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítás időtartamáról az előállított részére igazolást kell kiadni.

Tekintettel arra, hogy az eljáró rendőrkapitányság a Testület kifejezett kérése ellenére nem küldte meg a II. rendű panaszos előállításáról kiállított igazolást, a Testület feltételezi, hogy azt valóban nem állították ki, ezért megállapította, hogy sérült a II. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

A jegyzőkönyv-másolat kiadásának elmulasztásával kapcsolatos panasz elbírálása nem a Testület, hanem – a Be. 196. §-a értelmében – a nyomozást felügyelő ügyész hatáskörébe tartozik.

VI.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

E rendelkezés alapján más személy alapvető jogainak vélt vagy valós megsértése miatt, más nevében a Testülethez panaszt előterjeszteni nem lehet. Ezért a panaszbeadvány azon részeit, amelyekben a panaszosok az intézkedő rendőröknek a II. rendű panaszos édesanyjával szembeni eljárását, valamint vele szemben nem megfelelő hangnem használatát sérelmezték, a Testület ebben a panaszeljáráásban nem tudta vizsgálni, mivel azokat nem az arra jogosult terjesztette elő.

VII.

A Testület megítélése szerint a bűncselekmény elkövetésének az előállításához szükséges fokú gyanúja fennállt, ezért a panaszosok előállítása jogszerű és a körülményeket figyelembe véve arányos is volt. A Testület a panaszosok előállításának időtartama tekintetében is úgy foglalt állást, hogy az eljáró rendőrök az arányosság követelményét figyelembe véve korlátozták a panaszosok személyes szabadsághoz való jogát.

Sérült azonban az I. rendű panaszos emberi méltósághoz való alapvető joga amiatt, hogy – a rendőrségen való tartózkodásának hosszú tartama ellenére – nem biztosítottak neki napszaknak megfelelő étellemezést, továbbá tisztességes eljáráshoz való joga, mivel az eljáró rendőrök nem biztosították azon jogát, hogy előállításáról egy általa választott személyt értesítsen. Fentiekén túl a Testület megállapította a II. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is amiatt, hogy előállításának időtartamáról nem állítottak ki igazolást a részére.

A Testület nem tudta minden kétséget kizáróan feloldani a panaszosi és a rendőri előadás közötti ellentmondást a tekintetben, hogy az I. rendű panaszost meztelenre vetköztették-e a fogdán, illetve megalázóan bántak-e vele az eljáró rendőrök, nem tudta továbbá feloldani az ellentmondást a panaszosokat kihallgató rendőr hangneme tekintetében sem, ezért a panasz ezen részei kapcsán az emberi méltósághoz való jog sérelme nem volt megállapítható.

Mivel a panaszosok előadása – a részrehajlás pusztán állításán túlmenően – nem tartalmazott olyan tényt, vagy körülményt, amely az elfogult intézkedés gyanúját alátámasztotta volna, a rendőrség által becsatolt bizonyítékok pedig az egyes rendőri intézkedések indokoltságát megfelelően alátámasztották, a Testület a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a részrehajlás tekintetében nem állapította meg.

A fent összefoglalt sérelmek a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. június 22.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET